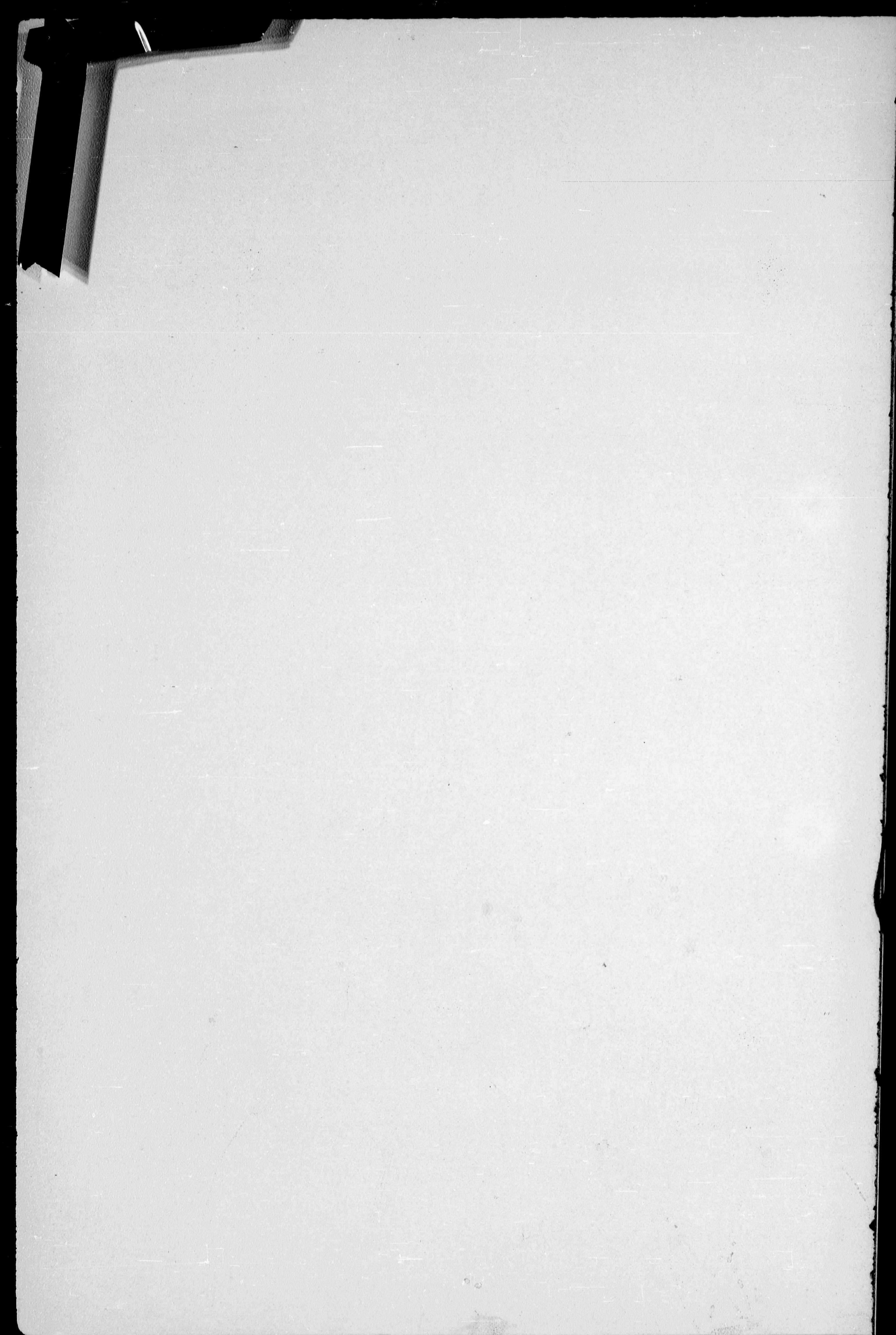
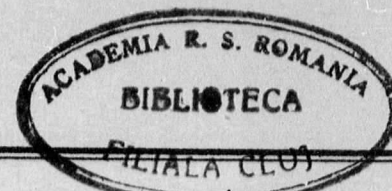

16. Ms.U. 2118/O: Nagy Julianna (1921/22: V. o.t.): Magyar
dolgozatok

III

60

Dávid Ferenc és a XVI. századbeli
hitvitatók.

A pápiak elhatalmasodá-
sa, a szerzetesek garázdálkodá-
sa és a romlott erkölcsök súl-
lák a középkor egyik legna-
gyobb és legfontosabb mozgá-
sát, a reformációt. Husz,
Wald és Wickleff véres nyomdo-
kán tovább halad Luther Már-
ton, meg alapítja az ágostai
evangelikus vallást. Vele egy
időben tűnnék fel Zwingli Ul-
rik és Kalvin János, mint a
református egyház apostolai.
Megjelennek Servet és Socinus
Arminius emlékeztető tanai,
feltámasztják az arminet,
melyet 325-ben, temettek. Alha-
narius és hincivel a micespai
szinaton. Ebben az időben lé-

pett fel Dávid Ferenc is, és ki-
mondja az unitárius vallás
alap elvét: „Az Isten egy és
megoszt hatatlan.”

Dávid Ferenc 1570-ben
született Kolozsvárt. Szülei
szegény emberek voltak. Isko-
lát elvégez Kolozsvárt, majd
Gyulafehérvárt végzte. Elmenn
Wittenbergi egyetemre, oda-
ra a reformáció eszméi leg
inkább forrongtak, Luther és
Melancton hatására. Az ő ifju-
ságát sem hagyta érintetlenül
ezek az eszmék. Hazájába vissza-
terve, Besztercén iskola igazga-
tó, egy pár év múlva (1582)
péterfalvi plébános, a követ-
kező évben már kolozsvári pap
lett. Ekkor már lutheránus mel-
emben tanított. Nem sokára

a lutheránusok püspökké vála-
ták. Az irrvadásra később
Luther tanításával meggyer-
eszt vele is Melinssal szembe.

De már két év múlva mint
református püspök szerepel.
Lohán Dávid Ferencet ren-
cselkedéseiből kifolyólag in-
gadosz jelleműnek írták.

Er azonban nem igaz, mert
ő mindig ahoz a felekezethez
csatlakozott, melynek alap-
elvei az ő felfogása szerint a
legigazabbak voltak. Például
1564-ben a nagyenyedi vitat-
kozáson is itt ismerkedik meg
Blandrataival. Ebből a barátság-
ból keletkezett Dávid Ferenc-
nek lelkeben a bátorság^{hagy} benne
régén forrongó eszméket nap
világra hozza. Ezen céljának

végrehajtásánál alkalmat nyújt
a Tordai és később a gyulafehérvári
gyűléseken. E gyűlések lefolyásáról
nem sokat tudunk, de hogy Fá-
vid Ferenc győzött bizonyítja az,
hogy midőn haza érkezett Kolos-
varra, egyetlen benedéssel az egyen-
várost az unitárius vallás részé-
re nyerte meg. Hasonló vitatkozás-
tartott Nagyváradon Melius Pé-
terrel is több híres református
fiattal. Ebben a vitatkozásban
részt vett maga a király is és
egyik fő embere Békés Gaspar is.
A vitatkozások az unitárius er-
me győzelmeivel végződtek.

Dávid Ferenc az irodalomban terén
is sokat munkálkodott. Roppanó
szok predikációja is érdekes
jelent meg, kívánt az után, hogy
János Zsigmond az unitáriusok.

nek nyomda felállítására
jogot adott. Midőn az unitá-
rius János Zsigmondot a katho-
likus Báthori István követte,
az unitáriusok sorsa rosszabb-
ra fordult. Legelső eselekedé-
te az volt, hogy a vallási iratokat
censura alá vetette. Megtiltotta az újítást. Egyet-
len vívmánya az volt ebben az
időben Dávid Ferencnek, hogy a
püspökök választás joga. Báthori
István után haladt Báthori
(Zsigmond) és Kristóf is, a követ-
kező fejedelmek. Az unitáriusok
sorsát tartásainak jogát Kolos-
varra és Tordára szorította csak
alkalomszerűen várt hogy Dávid
Ferencet eltehesse láb alól. Az
alkalom nem készült sokáig.
Dávid Ferenc sokáig tanulma-

nyerve a bibliát, arra a meg-
győződésre jutott, hogy Jézus
nem kell imádni. E tant elvű
csak rokoni körben terjesztette,
később azonban nyilvánosság
elő vitte. E tan Blandratának
nem tetszett s ezért megtiltották
Dávid Ferencnek, hogy akár
nyíltan, akár titokban tanítsa.
Dávid Ferencet némete mellől el-
tántorítani nem tudták s ezért Bland-
rata beárultta őt mint újítót a
fejedelmével. A fejedelm pap-
va kapott az alkalmon s Dávid
Ferencet saját házában fogva-
tartotta. Nemsokára meg-
idéztek Gyulafehérvárra. Dávid
Ferenc, aki már 69 éves volt,
nagyon betegesen jelent meg a
gyűlésen s a feltett kérdések-
re is Traugner Lukács felelt meg.

helyette. A kérdés az volt hogy
ho Dávid Ferenc újító e vagy
nem. A dolog szavazásra került
s Dávid Ferenc pártja lett a ven-
tes. Mint újítót még az nap el is
ítélték holtig tartó fogságra. Fog-
ságra azonban nem tartott
sohaig, mert 5 hónap múlva
1579 nov 15-én meghalt Déva-
várában.

Nagy ember volt ő. Írját nem
jelöli márványkö, de eszmái-
nek diadala. A mi Luther s
Melancton az ágostai, Zwingli
s Kalvin a református, egyhá-
nak, ugyan az volt Dávid Ferenc
az unitáriusoknak. Kálá nél-
kül az unitárius vallás csak
egynek keblében jelent volna meg,
mint valami bolygó tűz, de
állandóságot nem nyert volna.

Egyháza sok megpróbáltatá-
son ment keresztül, csaknem el-
csúszott a nagy vesélyekben,
de azért birtón hirt nagy apos-
tola jóslatának mondataiban: "A
papok kardja, a kereset, a ha-
lál képe, semmi sem fogja az
igazságot útjában feltartat-
ni... Megvagyok győződve, hogy
az én vesztém után a hamis íjt
hindetők tanai össze fognak
omlani."

Flaxi dolgozat.

A kukoricaforrás.

Vázlat.

- I. a.) A kukorica hasznáról általában.
- II. a.) A kukorica termesztése, szedése.
b.) A kukorica forrása.
c.) A kukorica forrás mint ^{az} öxi
mulatságok egyike.
- III. a.) A lehántott kukorica eltevése.

Kidolgozás.

A kukorica olyan általános és fon-
tos növény, hogy egyetlen háztartást
sem lehet nélkülözni. Kül-
önösen itt Erdélyben a szegényebb
néposztálynak mint egyik fő étép-
tőléleke nélkülözhetetlen. Az ál-
latlenyészés és hizlalás éppen elkép-

éppen

szelhetetlen nélkül. Ehhez a fontos
növényhez pedig Amerika fölfede-
zésével jutottunk.

Kukoricát csak a hideg éghajlatú
vidékek kivételével mindenütt ter-
mesztenek s mivel olyan fontos nö-
vény, mindjárt az elvetése után
igen nagy gondot fordítanak a
megművelésére, szedésére s behordá-
sára. Őszel, mikor már amayra
le lehet, megérte a kukorica, hogy széket
szedni, faluhelyen már ez is mulat-
ságot szerez a gazdának. Különösen
ahol nagy arányban termesztik a ku-
koricát. A gazda már korán reggel
munkásokkal megy ki a mezőre,
a csöveket letördelik, szekerekre rak-
va hazahordják. Itthon aztán letöl-
tik vagy az udvarra, vagy valami

szárnába vagy csűrbe. Ezután következik
a tulajdonképeni mulatság, a kukorica
fosztása vagyis a kukorica külső szárak
hajának az úgynevezett panusának a
lehántása. Faluhelyen, ahol minden
nagyobb dolog egész ünneprész sámba
megy, így a kukoricafosztás is egész
esemény, ünneprész. Egy-egy gazdánál
gyűl össze a falu fiatalsága s rende-
sen alkonyathoz fognak a fojtáshoz s
hűs éjszakába nyúlik be az elvégzés.
De nem egyhangú is unalmas dolog
ez, sőt ilyenkor születnek a legszebb
mesék, népdalok, tréfák, amit mind
vidám nevetés közt mondanak el
egymásnak. Borzalmas történeteket,
meséket, mondákat mesélnek a lo-
bogo tűz mellett, amit mindenki
érdeklődve hallgat, majd vidám da-

lokat inkelnek s ha nagyon jó ked-
herkedett, még viük herkedett még táncra is perdül-
nek. Rendszeren éjjel után térnek haza
legjobb hangulatban a kukoricafor-
tásról. Falukhelyen nap-nap után meg-
ismétlődik az ilyen kedves mulatság
a kukoricafortásával.

A letakarított s megszáradt kuko-
ricát padlásra vagy külön s cébra é-
pitett kasskba hordják. Falusi házak-
nál összehozott kukoricát akasztanak
az erexre mintegy díszül a háznak.

Torda, 1921. október 26-án.

II.
Napi munkáim.

Levél szüleimhez.

Kedves Szüleim!

Már nagyon rég készülök írni
(Maguknak) kedves Szüleimnek, de
mostanában úgy éles vagyok foglaltva,
hogy levélírára alig jut idő. Édes
apám legutóbbi levelében arra kér,
hogy írjam meg haza, mit csinálok
én ezen nap.

Bizony mióta iskolába járok a
dolgom kétszeresen több lett, mert hi-
szen a nyáron is dolgoztam min-
dig valamit, olvastam, kézimunkál-
tam, zongoráztam és a hártartásban
is segitettem. Most erehet itt nagy-
néniemnél is megtenem, de ezek mel-

1921. nov.

mióta, járok, a

lokat inchelnek s ha nagyon jó ked-
verkedett, még, viük kerkedett még táncra is perdül-
nek. Rendszeren éjjel után térnek haza
legjobb hanguláiban a kukoricafor-
tásról. Falukhelyen nap-nap után meg-
ismétlődik az ilyen kedves mulatság
a kukoricafortásával.

A letakarított s megszáradt kuko-
ricát padlásra vagy külön s cébra é-
pített kasskba hordják. Falusi házak-
nál összehozott kukoricát akasztanak
az erexre mintegy díszül a háznak.

Forda, 1921. október 26-án.

II.
Napi munkáim.

Levél szüleimhez.

Kedves Szüleim!

Már nagyon rég kézülok írni
(Maguknak) kedves Szüleimnek, de
mostanában úgy éles vagyok foglaltva,
hogy levélírára alig jut idő. Édes
apám legutóbbi levelében arra kér,
hogy írjam meg haza, mit csinalok
én ezen nap.

Hixony mióta iskolába járok a
dolgom kétszeresen több lett, mert hi-
szen a nyáron is dolgoztam min-
dig valamit, olvastam, kézimunkál-
tam, zongoráztam és a hártartásban
is segitettem. Most ereket itt nagy-
néncinnél is megterem, de ezek mel-

1921. nov.

mióta, járok, a

lé még a tanulás is hozzájárul,
ami elég sok időt vesz igénybe.
Mindennap egy óráig vagyok iskolában,
ebéd után a fogorvoshoz megyek,
azután zongora vagy torna óráim van.
Este tanulok, a délutáni szabad időmben is vagy gyakorolok
vagy tanulok. Sokszor elhatároztam,
hogy csinállok magamnak munkabeosztást
óránál-óránál, de ezt nehéz lenne betartatni,
mert mindig jön valamilyen körben
s nem csinálhatom azt, ami fel van írva.
Amúgy jó körülmény van
s nincs időm olvasni, csak
vasárnap délutánként.

hosszúra,

De igen is hosszúra terjedt ki
a levelem s talán mégsem irtam
le pontosan napi dolgaimat.

Figyelj minél előbb mindent,
ami otthon történik.

Torda, 1921. nov. 15-én.

Kereit csokolja halás
leányok

Fuliska.

Kereiket,

lé még a tanulás is hozzájárul,
ami elég sok időt vesz igénybe.

Mindennap egy óráig vagyok iskolában, ebéd után a fogorvoshoz megyek, azután zongora vagy torna óráim van. Este tanulok, a délutáni szabad időmben is vagy gyakorolok vagy tanulok. Sokszor elhatároztam, hogy csinállok magamnak munkabeosztást váró-óra-ra, de ezt nehéz lenne betartatani, mert mindig jön valami körben s nem csinálhatom azt ami fel van írva. Amúgy jó körülmény van s nincs időm olvasni, csak vasárnap délutánonként.

hosszúra,

De igen is hosszúra terjedt ki a levelem s talán mégsem irtam le pontosan napi dolgainkat.

Trjának minél előbb minderről,
ami otthon történik.

Torda, 1921. nov. 15-én.

Kézit csokolja hála
leányuk

Fuliska.

Kéziket,

1921. dec. hó

A ló.

Leírás.

Tsholai dolgozat.

A ló a leghasznosabb, legnemesebb háziállatok egyike. A gazdaságban is kiváló a régebbi időben nélkülözhetetlen erős, volt mint volt, mint igavonó állat. Kép erős testalkatú állat, nemcsak vonásból a hűség és az okosság sugárzik ki.

A ló életéről nagyon sok történet beszél, legtöbb a gazdasága iránti hűségéről és szeretetéről. Én is hallottam történetet, ami egy nagyon kedves kis történetet, ami igazán megrázt. Egy háburuból hazatérő vitéz katonája mesélte, hogy legnagyobb tűzben, mellette a bajtársát meglőtték s a golyók és gránátok

tok ezrei hullottak meretét s az állatok is ijedve futottak szét. Mikor a katonák hűségét elcsendesedett, ott láthatták az egyik romhalmar mellett egy öregény katonájának a holcietét s a lovát, az a hű állat öröste gazdaságát egészen, amik azt eltemették. E az eset nem talán soha előfordult ott a harcmezén. Ebből a történetből is látjuk a lónak gazdasága iránti hűségét és szeretetét.

Ma már azonban nem a gazdasági sem a katonai életben nem van olyan fontos szerep a ló, mert helyette ló, mert, mind gépeket talált fel a modern emberi és nemcsak beteljesül Madachnak ^{az} modása. Az ember tragédiájában, mikor a lovat mint műkenmi tárgyat állítja az olvasó tragédiájában, mikor jóvondolása.

a ló, lassanként
elé. Amilyen fontos szerepet vett a
régő időkben a ló, lassanként épp
oly feleslegessé fog válni.

lovairól,
Magyarország külföldön híres a
nép lovairól. Merőhegyen ménesnek
híre memire eljutott olyan néps és
sitéhes volt.

ff.

Eltérő foglalkozási stílus.

IV
Házi dolgozat.

Kondi és Ali basa.

(Jellemzés olvasmány alapján.)

Vázlat.

I. a.) Az 1552-ik év a magyar nemzet
történetében.

II. a.) Kondi György jellege és vitézsége.

b.) Ali basa jellege és vitézsége.

c.) A két hős jellege közötti eltérések és
közös tulajdonságai.

III. a.) Honnan meríthetünk adatokat a
Kondi és Ali basa jellegéről?
Kidolgozás.

A magyar történelemnek annyi
változatos, fényes és annyi szomorú kor-
szakát ismerjük; amelyek közül talán
legborzadalóbb volt az arszázötven év

amelyet a magyar nemzet a török uralom alatt élt át, teljesen elenyomva és leigázva. Ebben a romos korban van az a véres betűkkel följegyzett 1552-es év is, amikor Magyarországnak mint megannyi vörös bástyái, a hatalmas várak kerültek a török kezébe. A várak védelmezésében ^{kor} tünnek föl az igazi nagy magyar hősök, akik legnagyobb hősiességgel áldoztak fel magukat a hazáért.

Ezek között a hatalmas hősök között emelkedik ki Kondi György, (szintén ezen évben elfoglalt Drégely várának halhatatlan hősiességű kapitánya).

Kondi György egyenes jellemű, hazáját önfeláldozóan szerető férfiú volt, hogy méltán tarthatjuk a magyar történelem egyik legnagyobb hősiének.

Kondinak ellenfele a török nagyvezér volt a török sereg élén, Ali baba, ki a török reizen éppen olyan hős volt mint Kondi V

Kondi vitézsége Drégely vár ostrománál tünik ki. Mikor ^{száma} ~~száma~~ magyar sereg Kondival élén, tartotta magát olyan hatalmas török sereggel szemben. Ali baba nagy ^{hadával} ~~hadával~~ (többször) indult Drégely vára ellen. Az ostrom nagyon sokáig tartott és a vár falai teljesen elgyengültek, Ali baba felszólította Kondit, hogy a várat adja fel. De a vár kapitánya, Kondi, megtagadta ezt a kérését. Elhárította két legkedvesebb barátját sőt hogy nevelje fel őket igaz keresztényeknek, vitéz magyar katonáknak s hogy őt az isten tiszteletére módon temettesse.

el, mert a várat utolsó lehelleig fogja védeni.

Hogy ne keressen az ellenségnek örömet a várban levő holmik kizsákmányolásával, összes kinsét, fegyvereit a vár piacán elégette, majd gyöngyös paripóit hívta le, hogy ezek se kerüljenek török kézbe.

Most aztán minden erejét össze gyűjtve, csakely ~~sz~~ seregével kirohant, nem törődve életével, küzdött végig lehelleig. Halála után fejét Alihoz vitték, ki meghatottan nézte a vitézt ellenfelének fejét. Testét a várral szemben levő dombon temették el dilihleg-nagyobb tisztelettel.

Gla a két hős jellemét megfigyelve, bizonyos ellentétet találunk, t. i. míg Kondi a kereszténységért küz-

dött, addig Ali barát nagyra vagyon, hűvő diavagy vezette harcaiban. A két hősnek voltak közös tulajdonságai is: mindketten vitézek voltak és elismerték egymást hősnek. Mindketten tisztelték s méltányolták egymás hősiességét.

Drégelyvár ostromát és két hős jellemét sok történetíró, lántos és regényíró dolgozta fel. Azonban legjobban és legjótban kidomborította Kondi és Ali jellemét, Arany János hívaló költőnk írta meg "Kondi két apródja" című gyöngyös balladájában.

Heblyesen kifejtett dolgot, de a befejezés nem megfelelő.

12

1922. febr. hó.

V. Házi dolgozat.

Szeresd testvéreidet!
(Szónoki beszéd.)

Vázlat.

- I. a) A testvéri szeretetről mint a társadalom összetartó kapcsán.
 - II. a) A testvéri szeretet a családban.
 - b) A testvéri szeretet a nemzet életében.
 - III. a) A felebaráti szeretet.
- ### Hidolgozás.

Az ember primitív állapotaiban a létfenntartás ösztöne embertársai ellenességévé tette. Egyetlenegy kapcsolat fűzte össze

őket: a családtagok egymás-közi szeretete. A társadalom is így alakult ki. A közös családból eredő testvérek megbecsülik, szeretik egymást, így keletkeztek a családokból törzsek és a törzsekből a nemzetek.

Látjuk tehát, hogy egy nemzet társadalmának a testvéri szeretet az összetartója, amit ugyan már fajszerelelnék nevezünk.

Lássuk előbb a testvéri szeretet legtermészetesebb és legherdekesebb fokát: a családban.

Itt a gyermekek látják, hogy szüleik minden gondoskodása, aggodalma és nagy szeretete őket foglalja magában, egész természetes szeretettel vonzódnak

egymáshoz. Ahol igazán szere-
tik egymást a testvérek ott
erheti csapás a családot az
egyetlen és a szeretet erőt ad
nekik elviselni (ne) a bajokat.
A civakodó szethúzó testvérek
a szülők halála után sem mi-
sem tartja többé össze, egyenként
válnak meg az ősi háztól és
egymástól; a testvérek maguk-
ban élnek, esetleg új családjuk
körében, de mindig ürességgel
a lelkiükben, mert a testvérek
szereplésének mindig helye ma-
rad a szívükben.

A családon túl legközelebbi test-
véreink a honfitársaink. Szeret-
nünk kell őket jobban, rosszban,
nagy, önfeláldozó szeretettel. Hiszen

talán soha családot nem ért eny-
nyi baj, csapás mint a mi nagy
családunkat a magyar népet.
Mint jó, szerető testvérek, így
kellene feldáldoznunk egymá-
sért mindenünket hogy meg-
tarthassuk egy testvért a szegény
sokat szenvedett családuinknak.

Azonban mindennél ma-
gasztosabb és emberesebb gon-
dolat, amit a Krisztus diktál
nekünk: önkéntes felebarátai-
dat, mint "önmagadat." Mikor
az emberiség feljött majd erre a
magaslataira az életnek, hogy
mindenki így szereti majd
testvérét, mint önmagát, ak-
kor megünnepelehetjük majd
a legnagyobb diadalát a vi-

lagnak: a leendő szerető dia-
dalát.

Kanulatos, helyesen megírás
dolgozat.

f.

V

Házi dolgozat.

1922. márc. hó.

Mi teszi halhatatlanná Körösi
Isomát?

V

Vázlat.

I. a) A nagy cél, amiért Körösi küz-
dött.

I. b) Körösi ifjúkora.

b) Körösi munkája, és halála
Aznában.

c) Mi teszi halhatatlanná Körösit?

III. ~~a~~ Körösi emléke.

Kidolgozás.

A nagy társadalomban olyan
heves embert találunk, aki az
egész életét egy magasra nagy
célért föláldozza. E heves ember
között himagadó, szinte ntóler-
hetetlen helyen áll Körösi Isoma

Lándor, aki egész életét feláldozta egy nagy, már ifjúkorában kitűzött eszme, cél elérésére. Ez az eszme, ami elérhetetlennek látszott: a magyarok őseinek, fajrokonainak felheresése Ázsiában. Képének bölcsőjét akarta felheresni s az ^{fajrokonainak} ~~az~~ ^{magyarokkal} ~~magyarokkal~~ kívánt érintkezésbe lépni. E nagy eszmény elérésére szentelte Kőrösi életét.

Kőrösi egyszerü székesy szülőh gyermeké volt. A nagyenyedi Bethlen collegiumban tanult, ott csakhamar feltűnt mint nagyratörő szorgalmas diák, kit mindenik tanítója szeretett. Nem volt valami genialis, hanem szorgalmas s tudományos törekvései emelték őt társai fölé. Tizennyolcéves korában készen volt tervével, amely szerint Ázsiába megy, fajrokonai-

nak felheresésére. Erevé ideig volt a göttingai egyetemen, hol a keleti nyelvet tanulta, majd Lágóabtan teltől néhány hónapot, itt a szláv nyelvet tanulmányozta. Majd visszatérve elbűcsuzott szülőharajától Erdélytől s derűsen, nyugodt lélekkel indult célja felé, közben legyőzve az ezernyi akadályt, ami útjában állott.

Néhány évet Szexsiában töltött, majd Tibetbe ment Teheranon keresztül.

Itt legszeregyebb életmódot folytatva, készített egy negyvenezer szóból álló szógyűjteményt, azután Kalcuttába vette útját, hol kedvező fogadtatásba részesült. Itt is tanakodatlan szorgalmu munkásságot végezve, megtanulta a szanszkrit nyelvet s átkulatta az arab s szanszkrit irodalmakat, így bő ismeretekkel érkezett Dardasilingbe, hol a-
után végzetle érte. Itt célját már

elérni látott, aronban veszedelmes
tázt kapott + 1841 Aprilis 11-én fáradt
elgyötört testét örök nyugalomra
hajlotta.

Meghalt Kőrösi anélkül, hogy
nagy munkáját befejezte volna.
Nagy maradt, halhatatlan lett
a nevé az utókor számára.
Miké? Hisz nem is itt élt, nem itt
munkálkodott, A hazaszeretete, a
forró, nagy, önfeláldozó szeretete
hazája iránt, tette Kőrösét halha-
tatlanná. Hazáját vesélyben látta,
felkereste népének őseit, azt remél-
ve, hogy ott, elvándorolt népénél
erősebb testvér-nemzettel fogja ta-
lálni. Valóban magasztos ez eszme
amiért élt és küzdött Kőrösi
Loma Sándor.

6" megmutatta, hogy milyen kitar-
tónak, önfeláldozónak ^(és hűségese) kell lenni
minden magyarnak. Kőrösi o.

tyan dicső példáját adja hazaszeretetének,
hogy ^{emléke} ~~ne~~ sohasem fog elvezni, ha nem
élni fog minden magyar ember
szelkében!

Forrásmunka: "Élő és József br. emléke-
beszéd Kőrösi Loma Sándorról."

f.

III.

1922. máj. 14.

Mi lesz igazán művelté?

(Iskolai dolgozat olvasmány alapján)

Várlat.

- I. a) a műveltségéről.
- II. a) az igazi műveltség alapjai, kellékei.
- b) milyen az igazi művelt ember viselke-
dése.

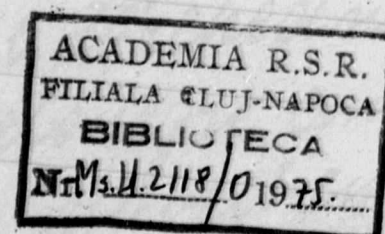
III. a) a művelt ember boldogsága.
Küldője.

Manapság az emberek valóságosan do-
baloznak a művelő "szó fogalmával". Arra,
aki egy pár évig tanult vagy valamilyen
terén kifejezte magát, rögtön azt mond-
ják: ez egy művelő ember! Bezelebnek,
anélkül, hogy meggondolták volna, hogy
mi tulajdonképpen a műveltség és hogy
ki tulajdonképpen az igazi művelő em-
ber.

Nagy általánosságban az ember tényleg
úgy gondolja, hogy ha valaki tanult
egy keveset, általában jó megjelenésű az
művelő ember. Sőt nemcsak másokra
mondják hanem saját magukat is mű-
velőnek tartják. Pedig a valódi mű-
veltség korántsem ebben áll. A valódi
műveltség a lélek összhangra és kiep-
résen alapzik, mely megköveteli az
általános ismereteket, az erkölcsi és eszté-
tikai értelemet. Az általános ismeret a kü-
lönözö tudományoknak az alapfőlő-
teit kívánja, amelyet a ~~szó~~ iskolai

nyújtja az embernek. A művelő embernél
az erkölcsi és esztétikai érzelem megfi-
vánja, hogy lelke minden szép, nemes
és jó iránt fogékony legyen, emiatt tár-
sainak nemes törekvéseit méltányolja,
becsülje. A harmadik fontos helyre az
igazi műveltségnek a következő jel-
lem vagyis az élet által vezérelt aka-
rat, s végül a belső tulajdonságoknak a
külsőn való megnyilvánulása. Az igazi
művelő embernek erős jelleműnek és
vilárd akaratúnak kell lenni, mert
más külvilágban sem fogja tudni ma-
gát megvédeni az élet nehéz küzdel-
meiben.

A valódi műveltségnek három alap-
főlőtele megnyilvánul a művelő em-
ber külsején. Figyelmes, szerező, emberre-
velő, nem hivalkázó, ki mások véle-
ményeit ha azok nem is egyeznek az
övével, figyelmesen meghallgatja s méltá-
nyolja mások tudását, mások vallását

FINIS